

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo o zapłatę skierowane przez K. O. przeciwko M. J. oraz przyznał i nakazał wypłacić reprezentującemu powoda radcy prawnemu wynagrodzenie w kwocie 4.428,00 zł za pomoc prawną udzieloną z urzędu.

Apelację od orzeczenia Sądu I instancji złożył powód, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania, a także o przyznanie reprezentującemu powoda pełnomocnikowi wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną świadczoną z urzędu. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucono naruszenie:

- art. 233 k.p.c. polegające na dokonaniu przez Sąd I instancji ustaleń sprzecznych z zebraniem materiałem dowodowym poprzez błędne przyjęcie, że powód nie poniósł żadnej szkody majątkowej, skoro w tym samym czasie zajęto jego wynagrodzenia za pracę w dwóch równoległe prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych zmierzających do egzekucji należności alimentacyjnych, a zajęcie dokonane w sprawie Kmp 13/07 było skuteczne i prawidłowe;
- art. 448 k.c. poprzez przyjęcie, że powód wskutek działania pozwanej nie doznał naruszenia jakichkolwiek dóbr osobistych, co mogłoby uzasadniać przyznanie mu zadośćuczynienia pieniężnego.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej i o obciążenie powoda kosztami postępowania przed Sądem II instancji według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W zakresie pierwszego z podniesionych zarzutów skarżący koncentruje się na następujących kwestiach, których – jego zdaniem – nie dostrzegł Sąd I instancji:

- że zajęcie wynagrodzenia za pracę powoda w sprawie Kmp 13/07 nastąpiło już po zawieszeniu postępowania, a komornik naruszył w ten sposób przepisy prawa, ponieważ w czasie zawieszenia postępowania egzekucyjnego komornik, z mocy art. 179 § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., może dokonywać tylko czynności mających na celu podjęcie tego postępowania;
- że dokonane w ten sposób zajęcie nie było w konsekwencji skuteczne i prawidłowe;
- że powód poniósł szkodę majątkową w związku z zajęciem jego wynagrodzenia za pracę w dwóch toczących się równoległe postępowaniach egzekucyjnych,

przy czym należy tu odnotować, że żadna z tych kwestii nie można uznać za okoliczność faktyczną, którą Sąd meriti mógłby ewentualnie błędnie ustalić w wyniku niewłaściwej, czyli dokonanej z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c., oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Zajęcie wynagrodzenia za pracę nie jest samo w sobie okolicznością faktyczną, ale wynikającym z art. 883 § 1 k.p.c. skutkiem prawnym pewnej okoliczności, a mianowicie doręczenia przez komornika do pracodawcy dłużnika wezwania o treści zawierającej elementy enumeratywnie wymienione w art. 882 § 1 k.p.c. W ramach kwestionowania dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych skarżący mógłby zatem ewentualnie wywodzić, że Sąd Rejonowy w oparciu o zebrane dowody niewłaściwie ustalił, że takie doręczenie zostało w ogóle dokonane albo też chwilę, w jakiej nastąpiło – tego rodzaju zarzutów jednak nie postawiono. Z treści apelacji trudno też wywnioskować, aby w ramach swojej apelacji skarżący zarzucał, iż Sąd I instancji do właściwie ustalonego faktu doręczenia wezwania nieprawidłowo zastosował art. 883 § 1 k.p.c., ustalając – odmiennie niż przewidziano w tym

unormowaniu – że zajęcie nastąpiło w innej dacie niż chwila doręczenia wezwania. W rzeczywistości Sąd Rejonowy ani nie ustalał w toku niniejszego postępowania, kiedy w sprawie Kmp 13/07 nastąpiło doręczenie pracodawcy powoda wezwania opisanego w art. 882 § 1 k.p.c., ani też nie badał, czy doszło wówczas do zajęcia tego wynagrodzenia, ponieważ trafnie uznał, że okoliczności te nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Zauważyć bowiem w tym miejscu trzeba, że moment doręczenia pracodawcy wezwania, które skutkowało równoczesnym zajęciem wynagrodzenia, nie wydaje się być w rzeczywistości istotny dla stwierdzenia ewentualnej bezprawności czynności komornika, zważywszy że skarżący bezprawności tej upatrywał w dokonywaniu przez komornika w okresie zawieszenia postępowania wbrew art. 179 § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. innych czynności egzekucyjnych niż tych, które miałyby na celu podjęcie postępowania. W przełożeniu na realia sprawy niniejszej oznacza to, że w sprzeczności z tym przepisem byłoby podjęcie przez komornika po zawieszeniu postępowania czynności egzekucyjnej w postaci wysłania do pracodawcy wezwania przewidzianego w art. 882 § 1 k.p.c., natomiast nie sposób uznać, że niezgodna z przepisami procedury cywilnej jest sytuacja, w której taka czynność, podjęta przed zawieszeniem postępowania, wywołała skutki prawne już po zawieszeniu. Skarżący myli się, sądząc, że czynność komornika jest dokonana w momencie, kiedy wywoła ona skutek prawny w postaci zajęcia, podczas gdy w rzeczywistości skutek taki jest tylko dalszą i odsuniętą w czasie konsekwencją podjętych uprzednio czynności. W sprawie egzekucyjnej Kmp 13/07 – czego skarżący nie kwestionuje, odnosząc się do ustaleń Sądu I instancji – komornik wysłał wezwanie do pracodawcy powoda w dniu 21 stycznia 2015 r., podczas gdy postępowanie zawieszono dopiero w dniu 29 stycznia 2015 r. Podsumowując powyższe rozważania, stwierdzić więc trzeba, że zarzut zajęcia wynagrodzenia powoda po zawieszeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie Kmp 13/07 ani nie dotyczy prawidłowości dokonanych przez Sąd meriti ustaleń faktycznych, ani też ewentualne nawet przyjęcie przez Sąd – zgodnie z treścią samego zarzutu – że skutek prawnoprocesowy określonych okoliczności w postaci zajęcia wynagrodzenia za pracę dłużnika nastąpił już po zawieszeniu postępowania egzekucyjnego nie mógłby przesądzić sam w sobie o naruszeniu prawa przez komornika, a w efekcie też o prawidłowości i skuteczności dokonanego zajęcia.

Oczywiście, nie jest zarzutem błędnych ustaleń faktycznych także zawarty w apelacji wywód dotyczący skuteczności i prawidłowości dokonanego zajęcia; jeśli skarżący jest zdania, że zajęcie, które nastąpiło w sprawie Kmp 13/07 dokonane zostało wbrew przepisom prawa i w konsekwencji nie wywołuje skutków prawnych, oznacza to, iż wskazuje tu na naruszenie określonych przepisów proceduralnych, nie zaś wskazuje okoliczności faktyczne nieprawidłowo ustalone wskutek nieprawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Tymi przepisami postępowania cywilnego miałyby być – jak wynika z treści złożonego środka zaskarżenia – art. 179 § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., jednak, jak już wskazano powyżej, błędne jest stanowisko, w myśl którego czynność komornika utożsamiana jest ze skutkiem prawnym, jaki ona wywołuje.

Także badanie zagadnienia, czy działaniami komornika została wyrządzona szkoda w majątku skarżącego, jest ustaleniem odnoszącym się do kwestii prawnomaterialnych, a ewentualne zarzuty dotyczące tej kwestii odnoszą się do prawidłowości zajęcia przez Sąd stanowiska co do kwestii, czy ustalone w toku postępowania dowodowego okoliczności dają podstawę do przyjęcia, że w majątku powoda doszło do uszczerbku, którego zaistnienie jest jedną z przesłanek roszczenia odszkodowawczego. W złożonej apelacji K. O. nie kwestionuje żadnej z okoliczności ustalonych przez Sąd na podstawie zgromadzonych dowodów, zarzuca natomiast w rzeczywistości, że na tle przyjętego stanu faktycznego błędnie uznano, iż dokonywane przez komornika potrącenia z wynagrodzenia przekazywane do depozytu sądowego nie spowodowały uszczerbku w jego majątku, a tym samym, że przesłanka jego roszczenia w postaci powstania szkody majątkowej nie zaistniała – jest to więc w rzeczywistości zarzut naruszenia art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1138). Co więcej, jest to zarzut chybiony. Sumy wyegzekwowane przez komornika z naruszeniem przepisów prawa i wpłacone do depozytu sądowego w sprawie Kmp 14/02 zostały ostatecznie przeznaczone na pokrycie długów powoda egzekwowanych w sprawie Kmp 13/07 po podjęciu zawieszono postępowania, a w ten sposób zmniejszył się rozmiar pasywów K. O. – brak jest więc podstaw do przyjęcia, iż w jego majątku zaistniał z tej przyczyny uszczerbek. Oczywiście przez okres kilku miesięcy, przez który ściągnięte z jego wynagrodzenia należności pozostawały w depozycie sądowym, K. O. nie mógł nimi swobodnie dysponować i potencjalnie mógł ponieść szkodę majątkową w postaci kosztów powstałych w związku z ewentualną koniecznością uzyskania środków pieniężnych z innego źródła, np. odsetek i opłat związanych

z zaciągniętą w tym celu pożyczką czy kredytem. Powód jednak w toku postępowania nie tylko nie udowodnił okoliczności mogących wskazywać na to, iż tego rodzaju szkodę poniósł, ale nawet nie zgłaszał tego rodzaju twierdzeń; przeciwnie – w piśmie procesowym z dnia 27 listopada 2015 r. podawał, że szkoda ta polega wyłącznie na utracie środków potrąconych bezprawnie przez komornika z jego wynagrodzenia za pracę. Jak już wskazano wyżej, środki te w rzeczywistości nie zostały przez skarżącego utracone, ale posłużyły do spłaty jego długów, wobec czego działania komornika naruszające prawo nie spowodowały opisywanego uszczerbku w majątku K. O..

Wobec tego, że podniesione przez powoda zarzuty, które jakoby dotyczyły naruszeń przez Sąd I instancji art. 233 § 1 k.p.c. skutkujących błędnym ustaleniem stanu faktycznego sprawy, w rzeczywistości nie odnosiły się do jakichkolwiek okoliczności faktycznych, jakie Sąd ten ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, ale – jak wywiedziono wyżej – do prawidłowości zastosowania do ustalonych faktów przepisów prawa procesowego i materialnego, Sąd odwoławczy stwierdza, że stan faktyczny sprawy został w toku postępowania pierwszoinstancyjnego stwierdzony prawidłowo i nie zachodzi potrzeba jego skorygowania czy uzupełnienia. Ponieważ sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji de facto nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie niniejszego wyroku może w myśl art. 387 § 2¹ k.p.c. zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej orzeczenia z przytoczeniem przepisów prawa.

Przesłankami roszczenia odszkodowawczego kierowanego przeciwko komornikowi jest, stosownie do art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1138): bezprawność działań lub zaniechań organu egzekucyjnego przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych, powstanie szkody oraz związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem komornika i szkodą. Zgodzić się należy z Sądem meriti, że nie sposób przyjąć, aby w niezgodzie z obowiązującymi wówczas przepisami stało zajęcie w obu postępowaniach rachunku bankowego po przekazaniu na ten rachunek wolnej od egzekucji części wynagrodzenia za pracę dłużnika i Sąd II instancji akceptuje w całości wywody dotyczące tej kwestii zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z kolei uprzednio dokonane przez Sąd odwoławczy rozważania pozwalają przyjąć, że w sprawie Kmp 13/07 komornik nie naruszył przepisów prawa poprzez przedsięwzięcie czynności egzekucyjnych po zawieszeniu postępowania. Prawdą jest natomiast bez wątpienia – co stwierdził także Sąd w sprawie ze skargi na czynności komornika – że do tego rodzaju uchybienia doszło w sprawie Kmp 14/02, jednak powodowi ostatecznie nie udało się wykazać, aby to bezprawne działanie skutkowało takim uszczerbkiem w jego majątku, do którego nie doszłoby, gdyby komornik nie dokonał zajęcia niezgodnie z unormowaniami procedury egzekucyjnej.

Bezasadny jest też zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 448 k.c. poprzez przyjęcie, iż powód wskutek bezprawnych zajęć nie doznał naruszenia dóbr osobistych, a tym samym – że skutkiem zachowania komornika nie była szkoda niemajątkowa. Skarżący – tak w apelacji, jak i w toku postępowania pierwszoinstancyjnego – wskazuje dość ogólnikowo i lakonicznie, że jego krzywda związana była z pozostawieniem go bez jakichkolwiek środków do życia i koniecznością ich uzyskiwania poprzez zaciąganie pożyczek u członków rodziny, a także stresem związanym z tą sytuacją, zapomina jednak, że zobowiązany był przy tym wykazać, iż doszło do zagrożenia lub naruszenia jego konkretnego i istniejącego dobra osobistego i nie jest tu wystarczające powołanie się na bliżej niesprecyzowane naruszenie „dóbr osobistych”, rozumiane jako jakaś krzywda, dyskomfort, ujemne przeżycie psychiczne. Dodatkowo podnieść trzeba, że K. O. łączy swoje poczucie pokrzywdzenia z wyegzekwowaniem od niego w miesiącu lutym 2015 r. dochodzonej przez wierzycieli należności zarówno z wynagrodzenia, jak i z rachunku bankowego, zauważyć należy jednak równocześnie, że należność ta ściągana byłaby także w przypadku, gdyby w sprawie Kmp 14/02 nie doszło do przekroczenia przepisów prawa, ponieważ zajęcia takie zostały dokonane także w sprawie Kmp 13/07, w której nie doszło do uchybień proceduralnych. Wobec tego nie tylko brak podstaw do przyjęcia, by skarżący doznał szkody niemajątkowej, ale nawet nie można wywieść, że okoliczność, z którą łączy on swoją krzywdę, była w związku przyczynowo-skutkowym z bezprawnym działaniem komornika.

Bezasadność zarzutów apelacyjnych oraz prawidłowość postępowania Sądu I instancji zarówno w sferze ustaleń faktycznych, jak i zastosowania przepisów prawa do ustalonego stanu faktycznego, skutkuje oddaleniem apelacji na podstawie art. 385 k.p.c. Pełnomocnikowi świadczącemu skarżącemu pomoc prawną z urzędu w postępowaniu

apelacyjnym przyznano wynagrodzenie ustalone w oparciu o § 2 pkt. 1 i § 16 ust. 1 pkt. 1 w związku z § 8 pkt. 5 oraz § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1805).